

U.S. PORTER IJODINING O'ZIGA XOS USLUBI VA UNI TARJIMADA QAYTA YARATISH

Nasridinova Sitora Utkirovna

Osiyo xalqaro universiteti Tarix va filologiya fakulteti o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15249061>

Annotatsiya. Ushbu maqola U.S. Porter ijodining o'ziga xos uslubiy xususiyatlarini o'rganadi. Uning hikoya qilish texnikasi, mavzularning chuqurligi va til bilan ishlashdagi nozik jihatlari yozuvchining noyob uslubini shakllantiradi. Maqolada bu elementlarni tarjimada qayta yaratishdagi qiyinchiliklar ham tahlil qilinadi. Tarjimonlar Porter asarlarining mohiyatini saqlab qolgan holda, ularni madaniy va til jihatdan maqsadli auditoriyaga moslashtirish uchun qanday strategiyalar va yondashuvlardan foydalanishlari alohida ta'kidlanadi. Tarjimadagi misollar va tahlillar orqali tarjimonlar qanday qilib muallifning ovozi va uslubiy yaxlitligini saqlab qolishga harakat qilishlari ko'rsatib o'tiladi.

Kalit so'zlar: badiiy uslub, tarjima, hikoya qilish texnikasi, tilning nozik jihatlari, madaniy moslashtirish, hikoya janri, kutilmagan yakun.

ИНДИВИДУАЛЬНЫЙ СТИЛЬ А.С. ПОРТЕРА И ЕГО ВОСПРОИЗВЕДЕНИЕ В ПЕРЕВОДЕ

Аннотация. В этой статье из США Портер исследует уникальные стилистические особенности своего творчества. Его манера повествования, глубина тем и тонкости работы с языком формируют уникальный стиль писателя. В статье также анализируются трудности воссоздания этих элементов при переводе. В докладе будут освещены стратегии и подходы, которые используют переводчики для адаптации произведений Портера к целевой аудитории как в культурном, так и в языковом плане, сохраняя при этом их суть. На примерах и анализе переводов будет показано, как переводчики стремятся сохранить голос автора и стилистическую целостность.

Ключевые слова: художественный стиль, перевод, техника повествования, тонкости языка, культурная адаптация, повествовательный жанр, неожиданный финал.

U.S. PORTER'S STYLE AND ITS REPRODUCTION IN TRANSLATION

Abstract. This article examines the distinctive stylistic features of U.S. Porter's work. His storytelling techniques, depth of themes, and subtleties in working with language shape the writer's unique style. The article also analyzes the difficulties in recreating these elements in translation. It highlights the strategies and approaches that translators use to adapt Porter's works to their cultural and linguistic target audiences while preserving their essence. Examples and analyses from translation show how translators strive to preserve the author's voice and

stylistic integrity.

Keywords: *artistic style, translation, storytelling techniques, subtleties of language, cultural adaptation, narrative genre, unexpected ending.*

Kirish. Adabiy tarjima san'ati – bu nafaqat tilni bilish, balki muallif uslubini va uning asarini shakllantirgan madaniy kontekstlarni chuqur tushunishni talab qiluvchi murakkab jarayondir. U.S. Porter o'zining murakkab hikoya tuzilmasi va tilni yangicha qo'llashi bilan mashhur bo'lib, tarjima sohasidagi tadqiqotchilar va amaliyotchilar uchun qiziqarli o'rganish ob'ektidir. Uning asarlari boy ramziy qatlam, teran obraz yaratish va noyob sintaktik tuzilmalar bilan ajralib turadi, bu esa tarjimada alohida e'tibor va aniqlikni talab qiladi. Ushbu maqolada Porter uslubining asosiy belgilarini va ularning turli tarjimalarda qanday qayta yaratilganini ko'rib chiqamiz, tarjima jarayonining ijodiy va texnik jihatlariga e'tibor qaratamiz.

U.S. Porterning o'ziga xos badiiy uslubi. Porter ijodi bir necha muhim xususiyatlar bilan ajralib turadi:

1. Murakkab syujet tuzilishi: Uning hikoyalari ko'pincha chiziqli bo'lmagan voqealar rivoji, vaqtning parchalanganligi va nuqtai nazarining o'zgaruvchanligi bilan ajralib turadi. Bu o'quvchidan hikoyaning mazmunini bir necha jihatdan anglashni talab qiladi.
2. Ramz va tasvirlar: Porter o'z asarlarida ramziy obrazlardan keng foydalanib, mavzuning chuqurligini oshiradi. Tabiat, buyumlar va takrorlanuvchi motivlar ko'pincha metaforik ma'noga ega bo'ladi.
3. Til bilan tajriba: U sintaksis, so'z tanlovi va ohang ustida faol ishlaydi, bu esa qahramonlarning psixologik va hissiy holatini aks ettiruvchi ritmni yaratadi.
4. Psixologik chuqurlik: Porter inson tafakkuri va ekzistensial mavzularni chuqur o'rganadi, bu esa o'quvchini obrazlarning ichki dunyosiga chuqurroq kirishga majbur qiladi.

Ushbu elementlar uning betakror estetik uslubini shakllantirib, tarjima jarayonida bir qator qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi.

Porter uslubini tarjima qilishdagi muammolar. Porter asarlarini boshqa tilda qayta yaratish faqat so'zma-so'z tarjima emas, balki uning badiiy qarashlarini yangi til va madaniyat doirasida jonlantirishdir. Bosh muammolar quyidagilardan iborat:

- Syujet tuzilmasini saqlab qolish: uning parchalangan hikoya tuzilmasini qayta yaratish tarjimada mantiqiylik va o'quvchini qiziqtirib turish muvozanatini talab qiladi.
- Ramzlarning talqini: Porterning ramziy obrazlari tarjimada o'sha darajada mazmunli bo'lishi uchun ularning madaniy ekvivalentlarini topish kerak bo'ladi.

- Til nozikliklarini yetkazish: Porterning til uslubi – ritm, ohang, soʻz oʻyini – uning uslubining ajralmas qismidir. Tarjimonlar literal aniqlik bilan badiiy erkinlikni muvofiqlashtirishi kerak.

- Madaniy moslashtirish: Porter asaridagi ayrim madaniy yoki idiomatik ifodalar maqsadli auditoriya uchun begona boʻlishi mumkin, bu esa ularni mos tarzda adaptatsiya qilishni talab qiladi.

Porter uslubini tarjimada qayta yaratish strategiyalari. Porter asarlarini muvaffaqiyatli tarjima qilish, asliyatga sadoqat va ijodiy moslashtirishning uygʻunligiga tayanadi. Baʼzi strategiyalar:

1. Dinamik ekvivalentlik: Bu yondashuv literal tarjimadan koʻra asarning umumiy taʼsirini yetkazishga qaratilgan. Masalan, sintaksisi butkul farq qiladigan tillarda prozaning oqimini saqlashda foydalidir.

2. Madaniy almashtirish: Bevosita ekvivalenti boʻlmagan ramz yoki idiomalarni madaniy jihatdan mos keluvchi obrazlar bilan almashtirish.

3. Modulyatsiya va transpozitsiya: Grammatik yoki struktura elementlarini maqsadli tilga moslashtirib, asarning ruhini saqlab qolish.

4. Izohlar va izohli eslatmalar: Baʼzi hollarda madaniy yoki tarixiy kontekstlarni tushuntirish uchun eslatmalar zarur boʻladi.

Porter tarjimalaridan misollarni keltiradigan boʻlsak, quyidagi tarjimalar Porter asarlarini turli yondashuvlar bilan qanday qayta yaratilganini koʻrsatadi:

– “Sayohat” hikoyasining tarjimasi: Bu hikoyada vaqt va nuqtai nazarning oʻzgarishi koʻzga tashlanadi. Tarjimonlar ushbu oʻzgarishlarni toʻliq saqlab qolish yoki soddalashtirish haqida qaror qabul qilishadi.

– “Koʻzgu” hikoyasidagi ramziylik: Koʻzguni shaxsiyat va ekzistensial iztirob ramzi sifatida ishlatish, tarjimada oʻxshash metaforik maʼno boʻlmagan tillarda muammo tugʻdiradi.

– “Shamol shivirlari” hikoyasidagi til tajribasi: Bu hikoya poetik uslubga ega boʻlib, tarjimon sintaktik aniqlik va badiiy ifoda oʻrtasida muvozanat topishi kerak boʻladi.

Bir parchaning bir nechta tarjimasini solishtirish orqali tarjimonlarning uslublarini koʻrish mumkin:

Asl matn (Porter): *"The twilight wrapped the earth like a solemn shroud, and the whispers of forgotten dreams stirred within the shadows."*

Tarjima 1 (badiiy): *"Tungi qorongʻulik yer yuzini goʻyo motam pardasidek oʻrab oldi, va unutilgan orzularning shivirlari soyalar ichida harakatlandi."*

Tarjima 2 (dinamik): *"Tungi jimjitlik dunyoni sokin bir parda bilan oʻradi, unutilgan"*

orzular esa qorong'ulikda aks sado berdi."

Tarjimalarni tahlil qiladigan bo'lsak, birinchi tarjima asliyatga yaqin bo'lsa-da, poetik oqimdan ayrilgan. Ikkinchi tarjima esa erkinroq, lekin ohang va ruhni yaxshi aks ettirgan.

Xulosa o'rinda shuni aytish joiz-ki, U.S. Porterning o'ziga xos uslubini tarjimada qayta yaratish – bu til va madaniyatlar orasidagi badiiy ko'prikdir. Tarjimonlar asliyatga sadoqat va madaniy-til moslashtirish o'rtasida muvozanatni saqlab, Porter asarlarining estetik va hissiy kuchini yetkazish uchun turli strategiyalardan foydalanadilar. Natijada, bu tarjimalar yozuvchining jahon miqyosidagi qadriyatini oshiradi va uning asarlarini turli auditoriyalar bilan bog'laydi.

REFERENCES

1. Kasimova, R. R. (2022). Comparative study of a Writer's and Translator's Psychology in the English translation of "Kecha va Kunduz". VI. *Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyum. Moldova*, 13-15.
2. Kasimova, R. R. (2016). Description of Ceremonial Ethnographisms in English Translation of "Alpomish". *International Journal of Central Asian Studies*.–Korea, 20, 55-74.
3. Kasimova, R. R. (2018). O 'zbek to 'y va motam marosim folklori matnlarining inglizcha tarjimasida etnografizmlarning berilishi: Filologiya fanlari bo 'yicha falsafa doktori (PhD) dissertasiyasi.
4. Kasimova, R. R. (2015). Ethnographisms of Uzbek Wedding Songs in English Translations Topical researches of the World Science. Vol. I. In *International Scientific and Practical Conference*. Dubai, UAE (pp. 9-14).
5. Nasridinova, S. U. (2025). TEACHING METHODS FOR DIFFERENT AGE GROUPS: PSYCHO-PHYSIOLOGICAL FEATURES OF LANGUAGE LEARNERS. *Modern Scientific Research International Scientific Journal*, 3(3), 102-108.
6. Utirovna, N. S. (2025). BADIY TARJIMANING KELIB CHIQISH OMILLARI HAMDA AMERIKA HIYOYACHILIGINING O 'ZBEK TILIGA TARJIMA QILINISHI TARAQQIYOTI. *JOURNAL OF SCIENTIFIC RESEARCH, MODERN VIEWS AND INNOVATIONS*, 1(4), 195-203.
7. Utirovna, N. S. (2025). THE SPECIFIC STYLE OF US PORTER'S CREATIVITY AND ITS RECREATION IN TRANSLATION. *JOURNAL OF SCIENTIFIC RESEARCH, MODERN VIEWS AND INNOVATIONS*, 1(3), 105-109.

8. Nasridinova, S. U. (2024). THE ROLES OF GAMES IN LANGUAGE LEARNING: AN ENGAGING APPROACH TO LANGUAGE LEARNING. *American Journal of Modern World Sciences*, 1(6), 67-74.
9. Utkirovna, N. S. (2024). Teaching English through Short Stories: An Engaging Approach to Language Learning. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 4(11), 119-125.
10. Utkirovna, N. S. (2024). The Intersection of Irony and Social Commentary in O. Henry's Short Stories. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 4(10), 178-183.
11. Utkirovna, N. S. (2024). Unveiling the Artistry of O. Henry: An in-Depth Analysis of Irony, Plot Twists, and Narrative Techniques in His Short Stories. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 4(9), 92-95.
12. Utkirovna, N. S., & Sultonovna, U. O. (2023). Artistic functions of humor in o. Henry's stories. *Boletín de Literatura Oral-The Literary Journal*, 10(1), 3934-3938.
13. Utkirovna, N. S. (2023). O. Genri Hikoyalarida Milliy-Madaniy Qarashlarning Aks Etishi. *Central Asian Journal of Literature, Philosophy and Culture*, 4(6), 255-264.
14. Pirmanovna, N. G., & Utkirovna, N. S. (2023). The Stylistic Analysis of the Short Story "The Last Leaf" By O. Henry. *Central Asian Journal of Literature, Philosophy and Culture*, 4(4), 146-149.
15. Nasridinova, S. U. (2024). PECULIAR FEATURES OF AMERICAN STORYTELLING. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies*, 2(6), 306-309.
16. Utkirovna, N. S. (2024). AMERIKA HIKOYANAVISLIGINING O 'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI. *XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYALAR*, 1(1), 294-296.
17. Rakhimova, Z. (2024). GENRE CHARACTERISTICS OF MODERN NEWSPAPER LANGUAGE. *Евразийский журнал академических исследований*, 4(3 Part 2), 97-99.
18. Rakhimova, Z. (2024). THE LANGUAGE AND STYLE OF MASS MEDIA. *Modern Science and Research*, 3(2), 879-886.
19. Zarina, R. (2022). Genreal characteristics of newspaper language.
20. Ракхимова, З. (2024). SIGNS OF A PUBLIC METHOD IN THE LANGUAGE OF THE MASS MEDIA. *Журнал универсальных научных исследований*, 2(5), 342-350.
21. Uktamovna, R. Z. (2024). Features and Analyses and of Social Life in the "The Kite Runner" By Khaled Hosseini. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 4(9), 82-86.

22. Саакян, Р. (2024). Полемические идеи Абдурауфа Фитрата в контексте джадидизма: Вклад в социальные реформы и литературу Узбекистана». *Medicine, pedagogy and technology: theory and practice*, 2(11), 88-95.
23. Саакян, Р. (2024). «Историческое развитие жанров памфлета и полемики в Европе: от средневековья до эпохи Просвещения». *Medicine, pedagogy and technology: theory and practice*, 2(10), 199-204.
24. Саакян, Р. (2024). ОПРЕДЕЛЕНИЕ И ОСОБЕННОСТИ ЖАНРА ПОЛЕМИКИ В ЛИТЕРАТУРЕ. *Medicine, pedagogy and technology: theory and practice*, 2(12), 168-175.
25. Pyosovna, M. D. (2025). WAR AND PEACE IN LITERATURE: A COMPARATIVE STUDY OF UZBEK AND ENGLISH PERSPECTIVES. *JOURNAL OF SCIENTIFIC RESEARCH, MODERN VIEWS AND INNOVATIONS*, 1(3), 44-46.
26. Mustafoeva, D. I. (2024). EFFECTIVE STRATEGIES FOR TEACHING WRITING SKILLS TO NON-NATIVE ENGLISH SPEAKERS. *Bulletin news in New Science Society International Scientific Journal*, 1(6), 151-153.
27. Shokirovna, G. V. TRANSCENDENTALISM IN EMILY DICKINSON'S POETRY.
28. Gaybulloyeva, V. S. Q. (2024). THE ROLE OF WOMEN IN SOCIETY IN EMILY DICKINSON'S WRITINGS. *American Journal of Modern World Sciences*, 1(6), 61-66.
29. Mustafoeva, M. A. (2024). THE STUDY AND IMPORTANCE OF ANTHROPONYMS IN LINGUISTICS. *Bulletin news in New Science Society International Scientific Journal*, 1(5), 20-23.
30. Mustafoeva, M. A. (2024). ANTHROPONYMS IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES AND THEIR LINGUOCULTURAL CLASSIFICATION. *Bulletin news in New Science Society International Scientific Journal*, 1(6), 146-150.